

İnsan Ve Dua

Gönderen Kadir Hatipoğlu - Şubat 25 2021 10:00:00

İNSAN ve

DUA

Dua: Seslenmek, ¸ağırmak, yardıma ¸ağırmak, Allah'a yalvarmak, O'ndan dilekte bulunmak, O'na yakarmak demektir. Dua, insanda fitre; bir olgudur. Bu sebeptendir ki, bütün dinlerde mevcuttur. Üstün bir varlığa inanan her insan şu veya bu şekilde dua eder. İnsanlar hayatları boyunca, üstesinden gelemeyecekleri bir¸ok şeylerle karşılaşmakta, keder, sıkıntı, acz ve ümitsizliklere maruz kalmaktadırlar. Yüce

Allah şöyle buyuruyor: وَإِذَامَسَّالإِنسَانَالضُّرُّدَع.َانَالِجَنبِهِأَوْقَاعِدًاأَوْقَآئِمًافَلَمَّاكَشَفْنَاعَنْهُضُرَّهُمَرَّكَأَنلَّمْيَدْعُنَاإِلَىضُرٍّمَّسَّهُكَذَلِكَزُيِّنَلِلْمُسْرِفِينَمَاكَانُواْيَعْمَلُونََانَالْإِنسَانَفِيِأَحْسَنِتَقْوِيمٍ& Biz insanı en güzel bi¸imde yarattık. (Tin ,95/4) Allah insanı yaratıp onu kendi varlığından haberdar etmiştir; bu da insanın özü itibari ile Allah'ı tanıma ve O'na inanma yeteneği ile

donatıldığını gösterir. فَأَقِمْوَجْهَكَلِلدِّينِحَنِيفًافِطْرَةَاللَّهِالَّتِيفَطَرَالنَّاسَعَلَيْهَالَاتَبْدِيلَلِخَلْقِاللَّهِذَلِكَالد.ِّينُالْقَيِّمُوَلَكِنَّأَك.ْثَرَالنَّاسِلَايَعْلَمُونَنَنِيآدَمَمِنظُه.ُورِهِمْذُرِّيَّتَه.ُمْوَأ.َشْهَدَه.ُمْعَل.َىأَن.فُسِهِمْأَل.َسْتُبِرَبِّكُمْقَال.ُواْبَل.َىشَه.ِدْنَاأَنتَق.ُول.ُواْيَو.ْمَالْ.قِيَامَة.ِإِنّ.َاكُن.َّاعَنْهَذ.َاغَافِلِينَ& -

أَوْ
تَقُولُواْ
إِنَّمَا
أَشْرَكَ
آبَاؤُنَا
مِن قَبْلُ
وَكُنَّا
ذُرِّيَّةً
مِّن
بَعْدِهِمْ
أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا
فَعَلَ
الْمُبْطِلُونَ Rabbin, Âdem oğullarından, onların bellerinden zürriyetlerini almış ve: "Ben sizin Rabbiniz değil miyim?" diye onları kendilerine şâhid tutmuştu. "Evet, (buna) şâhidiz!" dediler. kıyâmet günü "Biz bundan habersizdik!" demeyesiniz. Yahut: "(Ne yapalım) daha önce babalarımız (Allah'a) ortak koştu, biz de onlardan sonra gelen bir nesil old(uğumuz için öyle yapt)ık. (Gerçekleri) iptal edenlerin yaptıkları yüzünden bizi helâk mı ediyorsun?" demeyesiniz diye (sizin Rabbiniz olduğum hakkında sizleri şâhid tutmuştuk). (A’raf, 7/ 172-173) Bu özelliğinden dolayı insan, Rabb'inden uzak kalamaz ve O'na her zaman ihtiyaç duyar. İnsan, bu ihtiyacını ancak Allah'a kulluk ederek karşılayabilir. Çünkü onun yaratılış gayesi ve esas görevi Allah'a kulluktur يَا
أَيُّهَا
النَّاسُ
اعْبُدُواْ
رَبَّكُمُ
الَّذِي
خَلَقَكُمْ
وَالَّذِينَ
مِن
قَبْلِكُمْ
لَعَلَّكُمْ
تَتَّقُونَ Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize kulluk ediniz. Umulur ki, böylece korunmuş (Allah'ın azabından kendinizi kurtarmış) olursunuz. (Bakara, 2/21)
وَمَا
خَلَقْتُ
الْجِنَّ
وَالْإِنسَ
إِلَّا
لِيَعْبُدُونِ Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım. (Zariyat, 51/56) Kulluk faaliyetlerinin en önemlilerinden biri de duadır. Dua kelimesi, "çağırnak, istemek, yalvarmak ve yardım talep etmek" gibi anlamlara gelir. Bu kelime, "büyükten küçüğe, aşağıdan yukarıya vaki olan talep ve niyaz" anlamında bir isim olmuştur. Bunun için, "insanın Allah'ın yüceliği karşısında aczini

getirdikten sonra karşısına çıkabilecek engellerin aşılması hususunda Allah'tan yardım isteyebilir. Kişinin duayı, bir sihir tekniği gibi algılamaması ve uygulamaması gerekir. Kuran'da, insanın çaresizlik içinde ve zor şartlarda duaya başvurması üzerinde ısrarla durulur. Dini yönelişin belirgin veya zayıf hale geldiği durumlar açıklanırken aynı zamanda bu yönelişin, insan tabiatında fitri ve genel bir motif olarak bulunduğu ortaya konulur. Ayetlerin beyanına göre insan bir tehlike ve sıkıntıya düşerse, bütün samimiyetiyle Allah'a yönelir; bıkmadan usanmadan dua edip iyilik ve başarı ister. Fakat kendisini emniyet içinde ve başarılı gördüğü durumlarda dua isteği zayıflar, kendi güç ve yeteneğine güvenip Allah'tan yüz çevirir. Buradan şöyle bir sonuca varılabilir. Din duygusu zayıfladığı zaman insan hayatında olumsuz gelişmeler görülebilir. Bunu önlemek için insan şuurunda dini inanç ve duygunun mümkün olduğu kadar canlı ve etkili bir halde bulunması gerekir. Bu da dua ve ibadetle sağlanır. Bu yüzden Kuran'da insanların Allah'a dua etmeleri istenmiş ve bu dua O'na kulluk etme belirtisi olarak kabul edilmiştir.

(Mürsquo;min, 40/60) Şu halde dua ve ibadette amaçılan şey, insan şuurunda Allah inancının canlı ve devamlı kalmasını sağlamaktır. Bir insanın Allah'a iman ettiğini gösteren önemli alametlerden bir tanesi de duadır. Dua eden insan, kendisinin aciz ve zayıf bir kul olduğunu, istediklerini kendi başına yerine getiremeyeceğini ve bunları ancak kendisine Allah'ın verebileceğini kabul etmiş olur. Dua, Allah'a kul olmanın en saf, en temiz, en samimi ifadelerindedir. Şüphesiz ki Allah insanın kalbinden geçenleri ve ihtiyaçlarını bilir. Ancak dil ile dua etmenin insanın kendisinin eğitilmesi konusunda etkisi vardır. Kuran'da da münlerin temel vasıflarından birinin "sabah akşam sabrederek Allah'a dua etmek" olduğu şöyle haber verilir:

وَاصْبِرْ

نَفْسَكَ

مَعَ

الَّذِينَ

يَدْعُونَ

رَبَّهُم

بِالْغَدَاةِ

وَالْعَشِيِّ

يُرِيدُونَ

وَجْهَهُ

وَلَاتَعْدُ

عَيْنَاكَ

عَنْهُمْ

تُرِيدُ

زِينَةَ

الْحَيَاةِ

الدُّنْيَا

وَلَاتُطِعْ

مَنْ

أَغْفَلْنَا

قَلْبَهُعَن

ذِكْرِنَا

وَاتَّبَعَ

هَوَاهُ

وَكَانَ
أَمْرُهُ
فُرُطًا ‘’Sen de sabah akşam O'nun rızasını isteyerek Rablerine dua edenlerle birlikte sabret. Dünya hayatının (aldatıcı) süsünü isteyerek gözlerini onlardan kaydırma. Kalbini Bizi zikretmekten gaflete düşürdüğümüz, kendi "istek ve tutkularına (hevasına)" uyan ve işinde aşırılığa gidene itaat etme.’’ (Kehf, 18/28) Ancak duanın ne demek olduğunu ve nasıl yapıldığını iyi bilmek gerekir. Çünkü Kuran dışı kaynaklardan (örneğın, geleneklerden, anne-babadan, çevreden) öğrenilen dua anlayışı, çoğu kez Kuran'da tarif edilen gerçek dua kavramına uymamaktadır. Bu nedenle Kuran'da bu konuda verilen bakış açısını ve ruh halini iyi kavramak gerekmektedir. Duanın gerçekten istenerek ve gerçekten Allah'a karşı insanın acizliğinin ve fakirliğinin kavranarak yapılması gerekir. Bu durumda yapılacak bir dua, Kuran'da tarif edilen "için için ve yalvara yalvara" tanımına uygun olacaktır. Allah bir ayetinde şöyle buyurmaktadır: ادْعُواْرَبَّكُمْتَضَرُّعًاوَخُفْيَةًإِنَّهُ لاَيُحِبُّالْمُعْتَدِينَ ‘’Rabbinize yalvara yalvara ve için için dua edin. Şüphesiz O, haddi aşanları sevmez.’’(A’raf, 7/55) Allah, samimi bir biçimde, Kendi rızası aranarak yapılan bir duayı kabul edecektir. Kuran'da, bu konuda bildirilen ayetler şöyledir: وَإِذَاسَأَلَكَعِبَادِيعَنِّيفَإِنِّيقَرِيبٌأُجِيبُدَعْوَةَالد.َّاعِإِذَادَعَانِفَلْيَسْتَجِيبُواْ لِيوَلْيُؤْمِنُواْ بِيلَعَلَّهُمْيَرْشُدُونَ ‘’Kullarım Beni sana soracak olursa, muhakkak ki Ben (onlara) pek yakınım. Bana dua ettiği zaman dua edenin duasına cevap veririm. Öyleyse, onlar da Benim çağrıma cevap versinler ve Bana iman etsinler. Umulur ki irşad (doğru yolu bulmuş) olurlar.’’ (Bakara, 2/186) وَقَالَرَبُّكُمُادْعُونيأَسْتَجِبْ

لَكُمْ إِنَّ
الَّذِينَ
يَسْتَكْبِر
15;ونَ عَنْ
عِبَادَتِي
سَيَدْخُلُو
06;َ جَهَنَّمَ
دَاخِرِينَ
‘’Rabbiniz dedi ki: "Bana dua edin, size icabet edeyim. Doğrusu Bana ibadet
etmekten büyüklenen (müstekbir)ler; cehenneme boyun bükmüş
kimseler olarak gireceklerdir.’’ (Mü’min, 40/60) Mü’min
duasına icabet edileceğinden emin olmalıdır. Çünkü Allah dualara icabet
edendir. Müminlerin samimi dualarını asla cevapsız bırakmaz. Ebû Hüreyre (r.a)
anlatıyor: "Resulullah (s.a.v) buyurdular ki: عَنْ
أَبِي
هُرَيْرَةَ،
أَنَّ
رَسُولَ
اللَّهِ (صعلم)
قَالَ ‏"‏
يُسْتَجَابُ
لأَحَدِكُمْ
مَا لَمْ
يَعْجَلْ
يَقُولُ
دَعَوْتُ
فَلَمْ
يُسْتَجَبْ
لِي "Acele etmediği müddetçe her birinizin duasına icâbet
olunur. Ancak şöyle diyerek acele eden var: "Ben Rabbime dua ettim duamı kabul etmedi."
(Buhari, Daavat 22; Müslim, Zikr 92 (2735) Bunun yanı sıra, mümin, Allah'ın Kuran'da
övdüğü ve hedef olarak gösterdiği her türlü nimeti Allah'tan
isteyebilir. Bu konularda yaptığı duasında ise son derece samimi ve içten davranmalı,
istediği her şey için Allah'a dua etmekten çekinmemelidir. Çünkü
insanın neler istediğini bilen, bunun da ötesinde o isteği onun içine koyan, zaten
Allah'tır. Dua eden insan, Allah'ın kendisini gördüğünü, duyduğunu
kavramış, O'na olan saygı ve korkusunu ortaya koymuş ve O'nun önünde kulluğunu
açıkça kabul etmiş olur. Bu nedenle dua büyük bir ibadettir.
Dolayısıyla dua, yalnızca dua sırasında istenen şey için değil, başlı başına bir ibadet
olduğu için de yapılıır. İnsanı dua etmeye yöneltten her türlü istek, bu
ibadetin vaktinin geldiğininin göstergesidir. İnsanın istekleri sürekli olduğu için,
duası da sürekli olmalıdır. İnsanın yoğun bir konsantrasyon yaşayacağı belli vakitler
-örneğin, Kuran'da sabah namazı sonrasındaki duaya ve gece vaktine dikkat çekilir-
olabilir. Ama gün içinde de müminin sürekli dua halinde olması gerekir.
Her iş, her olay Allah'ın kontrolünde geliştiğine göre, her şeyde Allah'a yönelmek
ve O'ndan istemek gerekmektedir. Mümin herhangi bir iş üzerindeyken de yaptığı işte
başarılı olmak ve yapılan iş sayesinde Allah'ın rızasını kazanmak için dua edebilir. Nitekim
Kuran'da Hz. İbrahim'in bu tür bir duası örnek gösterilmektedir:

وَإِذْ
يَرْفَعُ
إِبْرَاهِيمُ
الْقَوَاعِدَ
مِنَ
الْبَيْتِ
وَإِسْمَاعِي
لُ رَبَّنَا
تَقَبَّلْ
مِنَّا
إِنَّكَ
أَنتَ
السَّمِيعُ
الْعَلِيمُ İbrahim,
İsmail'le birlikte Evin (Kabe'nin) sütunlarını yükselttiğinde (ikisi şüyle dua etmişti):
"Rabbimiz bizden (bunu) kabul et. Şüphesiz, Sen işiten ve bilensin." (Bakara, 2/127)
الَّذِينَ
يَذْكُرُونَ
اللّهَ
قِيَامًا
وَقُعُودًا
وَعَلَىَ
جُنُوبِهِمْ
وَيَتَفَكَّرُونَ فِي
خَلْقِ
السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ
رَبَّنَا مَا
خَلَقْتَ
هَذا
بَاطِلاً
سُبْحَانَكَ
فَقِنَا
عَذَابَ
النَّارِ Onlar ayaktayken, otururken
ve yanları üzerine yatarken Allah'ı anarlar; güklerin ve yerin yaratılışı üzerinde
düşünürler. Ve "Rabbimiz! Sen bunu boş yere yaratmadın, Sen yücesin,
bizi ateşin azabından koru." derler.(Al-i İmran, 3/191) ayetinde tarif edildiği gibi, her durumda
Allah'a dua edebilir, O'na dönüp-yönelebilir. Nitekim Kuran'da müminlerin
bu özelliği sık sık övgüyle anlatılmaktadır: Duanın önemini kavramak
için, aşağıdaki ayet önemlidir: قُلْ
مَا يَعْبَأُ
بِكُمْ
رَبِّي
لَوْلَا
دُعَاؤُكُمْ

فَقَدْ
كَذَّبْتُمْ
فَسَوْفَ
يَكُونُ
لِزَامًا De ki: "Sizin duanız
olmasaydı Rabbim size değer verir miydi? Fakat siz gerçekten yalanladınız; artık (bunun
azabı da) kaçinilmaz olacaktır." (Furkan, 25/77) Ebû Hüreyre (r.a) anlatıyor:
"Resulullah (s.a.v) buyurdular ki: عَنْ
أَبِي
هُرَيْرَةَ،
أَنَّ
رَسُولَ
اللَّهِ (صعلم)
قَالَ ‏"‏
يَنْزِلُ
رَبُّنَا
تَبَارَكَ
وَتَعَالَى
كُلَّ
لَيْلَةٍ
إِلَى
السَّمَاءِ
الدُّنْيَا
حِينَ
يَبْقَى
ثُلُثُ
اللَّيْلِ
الآخِرُ
يَقُولُ مَنْ
يَدْعُونِي
فَأَسْتَجِي
76;َ لَهُ مَنْ
يَسْأَلُنِي
فَأُعْطِيَه
15; مَنْ
يَسْتَغْفِر
15;نِي
فَأَغْفِرَ
لَهُ ‏"‏‏.‏ "Her gece, Rabbimiz gecenin son
üçte biri girince, dünya semasına iner ve; "Kim bana dua ediyorsa ona icabet
edeyim. Kim benden bir şey istemişse onu vereyim, kim bana istiğfarda bulunursa ona mağfirette
bulunayım" der. " Rivayetin Müslim'deki bir vechi şöyle: "Allah Teâla gecenin ilk
üçte biri geçinceye kadar mühlet verir. Ondan sonra yakın semâya
inerek şöyle der: "Melik benim, Melik benim. Kim bana dua edecek?" (Buhari, Tevhid 35,
Teheccüd 14, Daavat 13; Müslim, SalatüI-Müsafirin 166 (758) Bu
arada Kuran'da sık sık vurgulanan önemli bir noktaya dikkat etmek gerekir. Kuran'da
bildirildiğine göre, Allah'tan başka ilahlar edinenler (müşrikler) de kimi zaman Allah'a
dua etmektedirler. Ancak bu kişilerin duası ile müminlerin duası arasında büyük

bir fark vardır. Muminler, her zaman ve her durumda Allah'a yönlenirler. Sıkıntı ya da rahatlık karşısında tavırları değişmez. Sürekli olarak Allah'a karşı olan acizliklerini bilir ve dua halini korurlar. Müşrikler ise, hayatlarının büyük kısmında Allah'ı unutmuş, O'ndan yüz ¸evirmiş durumdadırlar. Böyle zamanlarda Allah'tan başka taptıkları varlıkların peşinde koşar, onlara yönlenirler. Ancak büyük bir zorlukla ve sıkıntıyla karşılaştıklarında Allah'ı hatırlar ve O'na karşı acizliklerini kabullenip dua ederler. Sıkıntı halinde yaptıkları bu dua samimidir; ancak sıkıntı ge¸tikten sonra tekrar eski hallerine dönerler. Allah'a dua etmiş, Allah'tan medet ummuş olduklarını unuttur ve nankörlük ederler.

[VAAZIN DEVAMI](#)

[islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler](#)